

Gymnázium Přírodní škola, o.p.s.
Profilová práce — třída Ný
Vyšší stupeň studia
2021/2022

Ondřej Mikula

**Žáci vietnamského původu v české
společnosti a jejich vzdělávání**

Vedoucí práce: Mgr. František Tichý

Datum odevzdání: 18.11.2021

Obsah	
Úvod	3
Metodika práce	4
Teoretická část.....	4
Praktická část.....	4
Teoretická část	5
Historie Vietnamců v ČR.....	5
Vietnamci v současné ČR.....	6
Vietnamské tradice v České republice	8
Rozhovor s PhDr. Zdeňkou Kubíčovou, Ph.D.	10
Praktická část	14
Doporučení k výuce a k přístupu k Vietnamcům	14
Minh Nguyen.....	15
Přístup.....	17
Vyučování	17
Co se mi osvědčilo.....	19
Problém	19
Řešení problému	19
Závěr	20
Zdroje	21

Úvod

Vietnamské žáky na českých školách často bereme jako samozřejmost. Není divu, potkáváme je zde již několik desítek let a v České republice patří mezi třetí největší menšinu. Vietnamští žáci jsou všeobecně vnímáni jako pilní, chytrí a dobře prospěšní studenti. Ale je to tak? Není pod povrchem něco víc?

V mé práci jsem se věnoval jedné vietnamské žákyni, jménem Minh Nguyen (14 let). Byla v osmé třídě a já jí pomáhal dostat se do deváté třídy, protože již jednou ročník opakovala. Mým cílem bylo jí pravidelně navštěvovat a pomáhat jí s výukou, se kterou měla očividné potíže. V mé práci jsem reflektoval, jak se s vietnamskou žákyní pracuje, na co si dávat pozor a co je při výuce Vietnamců dobré dělat a čemu se vyhnout.

Zaměřil jsem se také na historii Vietnamců v ČR, počátky jejich migrace, představil jsem běžné tradice Vietnamců a pohled na některé věci. Vypracoval jsem rozhovor s paní PhDr. Zdeňkou Kubíčovou, Ph.D. která se výuce vietnamských dětí věnuje. To pomáhá nahlédnout na toto téma ještě více do hloubky.

Metodika práce

Teoretická část

První jsem se musel něco dozvědět o vietnamské kultuře a jak vlastně vztahy mezi Českou republikou a Vietnamem začali. Nejdříve jsem čerpal informace z literatury, internet a od mé odborné konzultantky. Z nabytých informací jsem vybral to nejdůležitější a nejvhodnější co by se mělo v práci vyskytovat. Poté jsem vše sepisoval do jednoho srozumitelného celku.

Rozhovor

Rozhovor s paní Kubíčovou jsem nahrával na diktafon a poté přepisoval do elektronické podoby. Zpověď obsahovala sedm komplexních otázek, které obsahovaly otázky na pohled na vietnamské studenty, její zkušenosti, názor na výuku atd.

Příprava na výuku

Na výuku jsem se připravoval podobným stylem. Některá doporučení jsem načerpal z literatury, něco z internetu a také jsem dostal pár doporučení od mé odborné konzultantky.

Praktická část

V praktické části jsem se věnoval výuce vietnamské žákyně. Po zjištění důležitých informací o Minh jsem sestavoval studijní plán, tak aby nejvíce vyhovoval studentce a abych se co nejvíce zaměřil na problémové části. Studijní plán jsem dělal podle školních osnov a přizpůsoboval jsem jej aktuálním potřebám studentky. Proto jsem využíval různé rady, tipy a zjednodušení, aby výuka nebyla nudná a byla lépe pochopitelná. Studijní plán jsem konzultoval se svou odbornou konzultantkou, která mi pomáhal dát tomu pevnou strukturu.

Dále jsem dával dohromady své poznatky (jednotlivé zápisky do deníku). Podrobné poznatky z hodin jsem si zaznamenával do svého notesu.

Teoretická část

Historie Vietnamců v ČR

Začátek Česko – vietnamských vztahů

První dochované zmínky kontaktu Čech s Vietnamem (dříve Čamská říše) jsou již z 14. století, kdy Vietnam navštívil první misionář. Dále Vietnam navštěvovali cestovatelé a další misionáři s původem z oblasti, kde později vznikly evropské státy. Žádné další informace o dalších návštěvách Vietnamců se nedochovaly.¹

Jejich migrace na české území začala 2.2.1950. Toto datum je svázáno s navázáním vzájemných diplomatických vztahů mezi Vietnamskou demokratickou republikou (VDR) a bývalou Československou republikou. Vzájemná spolupráce byla účelová a byla udržována z více důvodů především pragmatických.²

Socialistický blok – obě země byly pod vládou komunistické strany a bylo pro ně výhodné spolupracovat.

Kvůli válce ve Vietnamu bylo VDR ve velmi špatné hospodářské a ekonomické situaci, špatně na tom bylo i zdravotnictví, školství atd. Spolupráce s ČSR umožňovala obou stranám získat další odbytové trhy pro své výrobky. Zároveň VDR využívala Československé odborníky ke spolupráci v oblasti kulturní (dohoda o kulturní spolupráci byla podepsána v roce 1957), vědeckotechnické a možnosti vzdělání vlastních lidí.³

ČSR zase potřebovala více pracovních sil hlavně v oblasti Sudet, což bylo zapříčiněno druhou světovou válkou.

---

¹ KOCOUREK, Jiří. S vietnamskými dětmi na českých školách. Jinočany: H & H, 2006. Multikulturní inspirace. Str.93

² MARTÍNKOVÁ, Šárka. S vietnamskými dětmi na českých školách. Jinočany: H & H, 2006. Multikulturní inspirace. Str.85

³ KOCOUREK, Jiří. S vietnamskými dětmi na českých školách. Jinočany: H & H, 2006. Multikulturní inspirace. Str.93

První studenti ⁴

První studenti přijížděli ve 40. letech dvacátého století. Poté bylo do ČSR přesunuto celkem sto sirotků do dětských domovů, v důsledku bitvy Dien Bien Phu. Následně se většina vrátila na přání vietnamské strany, která se obávala ztráty kulturní identity sirotků. Poté sem byly posílány desítky studentů ročně, hlavně v oblasti vědy, techniky a kultury. Vietnamská vláda na ně byla dost přísná a studenti museli dodržovat přísná pravidla, jinak jim hrozilo poslání zpět do Vietnamu. Žáci museli mít výborný prospěch, věnovat se jen studiím, nenavazovat vážné vztahy s opačným pohlavím a nesměli nosit oblečení západní výroby.

- V 50. až 60. letech v ČSR pobývalo kolem sta vietnamských studentů, kteří zde plnili své studijní povinnosti.
- 1967 bylo přijato do ČSSR 2146 praktikantů na zaškolení, hlavně v oblasti strojírenství, hutnictví, textilního, sklářského, chemického, dřevařského a stavebního průmyslu (1975 se navrátili do Vietnamu).
- 1974–1977 do ČSSR přijelo asi 5000 Vietnamců z důvodu podepsané dohody (Dohoda o odborné přípravě občanů Vietnamské demokratické republiky v československých organizacích).
- 1979 vznikla podobná dohoda, kdy do Československa přijelo 8 700 žáků středních odborných učilišť a 23 300 stážistů a praktikantů.
- Celkem tak v roce 1981 v ČSSR pobývalo asi 30 000 - 35 000 Vietnamců.

Vietnamci v současné ČR

Obecné informace⁵

Od 1989 zde v ČR žijí Vietnamci, kterým se podařilo přečkat zlomové období vzájemných česko-vietnamských politických vztahů. Také začalo do ČSSR přijíždět více Vietnamců. Bylo to jak z důvodů nabytí lepšího vzdělání, nebo získání lepší pracovní příležitosti, aby se mohli lépe postarat o rodinu, která je u nich na předním místě. Začali se vracet i vietnamští občané, kteří byli dříve vypovězeni (povolala je

---

⁴ KOCOUREK, Jiří. S vietnamskými dětmi na českých školách. Jinočany: H & H, 2006. Multikulturní inspirace. Str.93–97

⁵ Cizinecké komunity z antropologické perspektivy: vybrané případy významných imigračních skupin v České republice. 2008. Na Florenci 3, 110 00 Praha 1, 2008.

zpět do země VDR). Ubytování jim zařizovaly podniky či školy, ve kterých fungovali. Každé skupině byl přidělen jeden organizátor. Což byl také Vietnamec, který žil v ČSSR již delší dobu, uměl zákon, český jazyk a věděl, jak to tady chodí.

- Jen málo Vietnamců, co přijelo do ČR získalo azyl nebo české občanství. Většina měla jen povolení k dlouhodobému či trvalému pobytu.
- Ačkoliv je ve Vietnamu 60 různých národností, k nám z valné většiny přijíždějí příslušníci většinové národnosti Kinh (Viet).
- Většina vietnamských migrantů v ČR se věnuje podnikání. Hlavně tedy prodeji potravin, textilu a provozu restaurací.

Vietnamská národnost v České republice podle pohlaví a typu pobytu. (k 30.4.2019)

x	muži	ženy	celkem
trvalý pobyt	28 537	23 106	51 643
přechodný pobyt	4 803	4 685	9 488
celkem	33 340	27 791	61 131

(obr. č.1)⁶

Co bránilo Vietnamcům v kvalitnější integraci v ČR⁷

- Velmi slabé povědomí o české kultuře a zvycích.
- Migrující Vietnamci měli (mají) většinou špatné ponětí o právu, jak ve svojí zemi, tak i u nás.
- Velké rozdíly mezi českým a vietnamským jazykem Je opravdu těžké tuto bariéru překonat.
- Rozdílnost v komunikačních stylech. Interakční bariéra může způsobovat nedorozumění a obranné reakce mohou působit dost neadekvátně až urážlivě.
- Vietnamci mají velice silný vztah ke své vlasti, tudíž mají i o dost menší vztah k ČR.

⁶ *Cizinci v Česku* [online]. Tab.1: Nejčastější národnost cizinců v České republice podle pohlaví a typu pobytu (k 30. 4. 2019). Dostupné z: www.ceskovdatech.cz/clanek/129-cizinci-v-cesku/

⁷ KOCOUREK, Jiří. S vietnamskými dětmi na českých školách. Jinočany: H & H, 2006. Multikulturní inspirace. Str. 110–117

- Nepochopení státních institucí jako službu občanům. Problémy s využíváním státních institucí je spojován korupcí. Ve Vietnamu je tradičně zvykem dávat úřadům dárky za odvedenou práci a služby. Tento jev je ovšem ve střední Evropě nepochopený a často je chápán jako úplatek. Rozdíl mezi darem a úplatkem je v této situaci těžký rozeznat.
- Problémy jsou i ze strany místních. Hraje tam roli neznalost, xenofobie a rasismus.

Vietnamské tradice v České republice

Vzdělání

Projevují se zde hodně typicky vietnamské rysy, které souvisí s jejich povahou. Píle, vysoká odolnost, přizpůsobivost a iniciativa. Ve vietnamských rodinách převládá tradiční úcta ke vzdělanosti. Děti jsou od malička vedené, aby měly respekt, úctu a lásku ke svému učiteli. Dokonce učitele staví nad roli otce rodiny. Není tedy překvapením, když rodina pozve učitele na hostinu nějaké rodinné oslavy, nejčastěji se jedná o narozeniny nebo svatbu.

Vztahy v rodině

Rodiče jsou velmi zaměstnaní a děti jsou často hlídány českými chůvami či pomáhají rodičům s prací. Večer se však všichni sejdou u rodinné večeře. (Musejí mít k snídani, obědu i večeři teplé jídlo.) Při návštěvě restaurací vždy platí jen jeden, příště platí někdo jiný a poté zase někdo další, takto se to střídá.

Rodiny, které žijí v zahraničí, jako třeba v ČR, posílají rodinám do Vietnamu peníze. Ti se potom často skládají na letenky, aby se někdo mohl připojit k rodině žijící v ČR.⁸

Tradiční obřady

Každá rodina uctívá své předky. Minimálně ve dvou místnostech se nachází oltářík se zesnulými. Nejvíce se zesnulým věnují první a patnáctý den lunárního

---

⁸ VASILIJEV, Ivo. S vietnamskými dětmi na českých školách. Jinočany: H & H, 2006. Multikulturní inspirace. Str.120–121

kalendáře, to jsou novoluní a úplňkové dny. Každý výroční den zesnulého rodiče se pořádá větší hostina pro rodinný okruh přátel.⁹

Lunární nový rok

Každá vietnamská rodina slaví lunární Nový rok podle tradičního kalendáře. Slaví ho již v šest hodin večer, protože se řídí vietnamským časem. V podvečer se potká celá rodina u jednoho stolu s oltáříkem zesnulých k večeři. Rodina nechce být nikým rušena a mít klid. Dávají si mezi sebou různé dárky a peníze. V dalších dnech se navštěvují s přáteli a přejí si vše nejlepší, či děkují za pomoc v uplynulém roce. Pokud je dostatek peněz snaží se navštívit Vietnam, kde mají taky přátele a rodinu. Pokud to ovšem není možné, tak posílají alespoň peníze, dárky a telefonují jim.¹⁰

Svatby

Jsou velkolepé a významné. Prvně přijde ženich pro svou vyvolenou a požádá její rodiče o její ruku. Když svolí, většinou se odeberou na slavnostní hostinu, která je většinou zařizována rodinnou ženicha. Svatby a hostiny se účastní mnoho lidí, většinou až několik set. Říká se mnoho proslovů, hosté zpívají a recitují básně. Obřad od úřadu je pro ně jen formalitou, důležité je, aby u toho byla celá rodina a všichni známí. Proto se často koná ještě jedna velká hostina při návštěvě Vietnamu.¹¹

Pohřby

Většinou je příčinou úmrtí rakovina. Po smrti člena rodiny ho pozůstali nechají zpopelnit, aby mohly být jeho pozůstatky odvezeny do Vietnamu. Pokud nebožtík zemře mimo domov, pořádají se třídní obřady, aby se jeho duše vrátila zpět domů. Po smrti se zpravidla drží stodenní smutek. Větší obětní obřad se pořádá 49. den po smrti. Tam je pozvána celá rodina i rodinní přátelé.¹²

---

⁹ VASILIJEV, Ivo. S vietnamskými dětmi na českých školách. Jinočany: H & H, 2006. Multikulturní inspirace. Str.121–122

¹⁰ VASILIJEV, Ivo. S vietnamskými dětmi na českých školách. Jinočany: H & H, 2006. Multikulturní inspirace. Str.121–122

¹¹ VASILIJEV, Ivo. S vietnamskými dětmi na českých školách. Jinočany: H & H, 2006. Multikulturní inspirace. Str.122–123

¹² VASILIJEV, Ivo. S vietnamskými dětmi na českých školách. Jinočany: H & H, 2006. Multikulturní inspirace. Str.122–123

Rozhovor s PhDr. Zdenkou Kubíčovou, Ph.D.

Profesní profil PhDr. Zdeňky Kubíčové, Ph.D.

- Vystudovala obor Speciální pedagogika, učitelství na základních školách.
- Učitelka 1. stupně u žáků s tělesným postižením v Jedličkově ústavu v Praze
- Práce ve státní správě – inspektorka speciálních škol pro tělesně postižené, nemocné a oslabené.
- Práce v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků Praha.
- V současnosti pracuje jako dobrovolník v Diakonii SOS.
- Založili spolu s manželem Mgr. J. Kubíčem o.p.s. Studio aktivit a vzdělávání, pořádají akreditované kurzy pro učitele jako formu dalšího vzdělávání.

Jak jste se k práci s vietnamskými dětmi dostala?

Vystudovala jsem speciální pedagogiku a pracovala jsem s tělesně postiženými dětmi jako učitelka v pražském Jedličkově ústavu a škole. Speciální pedagogika se zabývá vzděláváním osob, které mají specifické vzdělávací potřeby. Tedy zaměřuje se i na děti z jiných zemí, pro které čeština není mateřským jazykem. Ale abych neodbíhala od otázky.

K vyučování vietnamských žáků jsem se dostala až po odchodu do důchodu. Vždy mě zajímaly z učitelského pohledu vietnamské děti, které se objevovaly v obchodech a restauracích. Nikdy jsem je ale neviděla v parku, dříve nebyly vidět ani ve škole. Vždy jsem se snažila s nimi navázat kontakt. Jednou jsem se dala do hovoru s majitelkou vietnamské restaurace, maminkou malé předškoláčky May. Ta mě pak požádala o pomoc při přípravě holčičky na vstup do 1. třídy. Začala jsem s ní pracovat a brzy se telefonicky ozvaly další vietnamské maminky.

Jak to děláte dlouho a jak se vaše práce vyvíjí?

Systematické doučování vietnamských dětí dělám třetím rokem. Práce byla ovšem hodně narušena covidem. Nemožnost chodit do školy, slyšet český jazyk a mít kontakt s ostatními dětmi je pro vietnamské děti zásadní. Jejich handicapy dokonce narůstají s věkem, čím mladší dítě, tím se lépe do společnosti a školní výuky zapojí. Mohu se vši skromností říct, že jsem všem dětem, které jsem učila a stále učím, hodně pomohla především v oblasti rozvoje českého jazyka. Potřebovala bych s nimi pracovat každý den, ale to z mnoha důvodů není možné. Ráda bych ještě chvíli pokračovala, protože jsem se samozřejmě s dětmi i jejich rodinami více sblížila a mám tedy o ně zájem a cítím, že přejímám i odpovědnost za jejich budoucnost.

Jaká je spolupráce s dětmi? → rodiči → školou

Práce s dětmi je jiná než s českými dětmi. V zásadě, děti jsou klidné, poslouchají, snaží se. V dospělém cítí autoritu. Samozřejmě, že jsem zažila i dva chlapce, kteří zlobili tak, že společná práce byla jejich chováním tak narušena, že jsem chtěla výuku ukončit, protože nebyla efektivní. Ovšem, děti jsou často unavené, nejsou vedeny k přehlednému uspořádání věcí, dodržování času a termínů. Rodiče pracují celé dny včetně sobot a nedělí. Domácnost je tedy v pozadí, objevuje se i určitý nelad. Děti nejsou vedeny k systematickému pořádku. Výjimkou je škola, která je absolutní prioritou.

S rodiči vycházím dobře, tedy většinou jednám s matkami. Jejich čeština je praktická, na školní výuku nestačí. Často nedokážou pochopit ani zadání úkolů z učebnice. Stává se, pomáhám i dalšími záležitostmi (lékař pro děti, koupě pianina, odhlašování, zápisy do škol aj.) Dělán to ráda a neobtěžuje mě to. Chybou je, že rodiče ve většině případů nepokračují ve vylepšování českého jazyka, čekají až dorostou děti, které to vše budou umět a rodině budou pomáhat. Bohužel rodiče nepěstují ani zájem o vietnamský národ, jeho kulturu a národní povědomí. Z dětí se tak mohou stát lidé bez kořenů. Český jazyk, dějiny, politickou situaci, zeměpis aj. se nikdy dokonale nenaučí a nikdo nemá čas ani chuť je učit tu vietnamskou. Může se tak stát, že některé pojmy úplně vymizí. Jaký to bude mít dopad na jejich dospělou psychiku, nelze nyní přesně odhadnout.

Se školami spolupracuji velice úzce, učitelé jsou ke mně vstřícní a ví, že dětem pomáhám s přípravou do školy. Poskytují mi informace o průběhu vzdělávání nebo se na mě obracejí v případě vzdělávacích obtíží. Ale cítím, že v individuálním přístupu v běžných třídách k vietnamským dětem jsou rezervy. Byla jsem i na třídních schůzkách, teď budu pomáhat při volbě učebního oboru.

Jak vypadá socializace dětí.

Socializace dětí mladšího školního věku je pomalá, někdy dokonce špatná a je malá naděje, že by se situace mohla zlepšit. Děti se po vyučování totiž pohybují v uzavřených komunitách, kde neslyší slovo česky. Dospělí Vietnamci prakticky neopouštějí své restaurace, obchody a byty. Nikam nechodí, nejezdí, o prázdninách pracují. Jestli čtou, nebo se nějak vzdělávají, nevím. Mluvím teď o generaci rodičů (30–40 let). Děti nechodí na kroužky mimo školu, nedocházejí do sportovních klubů, nesportují, bojí se kontaktů. Rodiče se obávají o jejich bezpečnost, a proto omezují kontakty dětí s většinovou společností. Děti podle mého názoru fyzicky degenerují, protože nemají tolik pohybu, co by potřebovaly. Ve skupině vyučovaných dětí se objevili dva obézní chlapci. Začala jsem upozorňovat rodiče na tuto situaci, dokonce jsem je prosila o úpravu jídelníčku. S chlapci jsem cvičila, vysvětlovala, ale bez každodenního cvičení není naděje na zlepšení.

Problém se též ukazuje v tom, že domluva např. na čase mnohdy neplatí. Uvedu příklad. Chtěli jsme přiblížit dětem našeho sv. Mikuláše a svolali jsme všechny do jedné restaurace na 16 hodinu. V den konání v tu dobu jsem tam byla já, Mikuláš, čert, anděl, nadílka a z osmi pozvaných jen dvě děti majitelů restaurace. Po složitém telefonování nadílka začala o třičtvrtě hodiny později.

Vnímáte nějaké problémy s výukou na školách?

Domnívám se, že naučit vietnamské žáky číst, psát a počítat lze velice dobře. Budou výborně číst a dostávat jedničky, ovšem je tu závažný problém, že neví, co čtou. Téměř v každé větě je nějaké slovo, kterému nerozumí nebo mu rozumí nepřesně nebo si ho spletou s jiným slovem podobně znějícím. Pochopení textu se ztrácí. Je

zřejmé, že na to ve škole není čas. Další problémy jsou prakticky ve všech předmětech, v dějepise, fyzice, chemii a dalších předmětech, kde se používá přesná terminologie. Běžná slovní zásoba nestačí. Děti se ztrácí v textu. Všechny děti se ve škole velice snaží. Rodiče se všemi možnostmi obětují pro své děti a svou rodinu ve Vietnamu, kterou podporují.

Jak omezil práci s dětmi covid-19?

Covid -19 narušil práci s dětmi tak, že jsem se domnívala, že už ji nedokážeme obnovit. Velké problémy byly s PC, rodiče se úplně izolovali. Látka, která měla být probrána, tak vysvětlena nebyla. Nebyl nikdo, kdo by dětem pomohl, protože nikoho domů nepustili.

Následky jsou mnohem horší než u českých dětí, kde museli přece jenom suplovat rodiče. Tady nebyl nikdo.

Jak by se dala zlepšit výchova a vzdělávání dětí?

Asi by bylo třeba začít od rodičů, kurzy pro rodiče, jednak češtinu, jednak návody, jak vychovávat děti v českém prostředí. Ve škole dbát důsledně na pochopení, redukovat učivo, nestresovat děti špatnými známkami. Mít pochopení pro to, že jestliže dítě ve svém životě nikdy nebylo v lese, tak je pro něj vše z této oblasti ryzí teorie a je nesmysl dávat mu pětku, když neumí popsat a rozeznat houby, což je skutečná situace ze ZŠ v Praze 7.

Přesto si myslím, že vietnamské děti mají dobré předpoklady zvládnout češtinu. Věřím i v uplatnění v českém prostředí. Rodiny, které jsem poznala dávají velký důraz na vzdělávání a jsou nároční na své děti v jejich přístupu ke školní práci. To jim v budoucnosti umožní žít plnohodnotný život v českém prostředí.

Praktická část

Doporučení k výuce a k přístupu k Vietnamcům

Doporučení z literatury, internetu a od mé odborné konzultaci k práci s vietnamskými dětmi.

- Dobře se seznámit se studentem
  - Zjistit co nejvíce o jeho působení v ČR.
  - Jak je na tom s vietnamštinou
    - čtení, psaní, mluvení.
  - Jak je na tom s český jazykem
    - čtení, psaní, mluvení.
  - Jaké má student zájmy.
  - Co mu ve škole činí největší problémy.
- Přistupovat ke studentům mírně.
- Nedávat jim česká jména.
- Vnímat, že jazyková bariéra je velká a normální věty mohou vyznít urážlivě.
- Dávat důraz na intonaci, v jejich jazyce se nic podobného jako naše intonace nevyskytuje.
- Mohou zápasit se souhláskami *C, Č, Ď*. Také mohou těžce rozlišovat *N* a *L*. (To je způsobeno nářečím, které se nevyskytuje u všech.)
- Mírné sklopení zraku a hlavy při konverzaci neznamena ignoranci, ale naopak skromné a slušné chování. Dlouhý pohled Evropana do očí si mohou vzít jako urážku a neúctu.
- Při pozdravu se podávají obě ruce a ne jedna.
- Je neslušné smrkat do kapesníku.
- Ano nemusí znamenat jen souhlas, ale také skutečnost, že nás dobře poslouchá.
- Chovat se skromně.

Minh Nguyen

Min vyrůstala do šesté třídy se svou babičkou, která ji vychovávala. Poté ale přijela do České republiky za svou rodinou, mámou, tátou, mladší sestrou a bratrem. Nemá moc kamarádů a volný čas tráví se svými sourozenci a tabletem. Vietnamsky umí velmi dobře. Zvládá psát, číst i mluvit. Česky rozumí, psaní je obtížnější. Za pomoci domácího i školního doučování se jí daří dobře zvládat základní školu.

Nastoupila do šesté třídy nejpozději ze všech dětí. První rok na české škole zvládla. Ovšem v sedmé třídě to na ni bylo moc těžké a propadla. Když opakovala sedmý ročník, intenzivní doučování jí pomohlo a zlepšila se. Teď je Minh v osmé třídě a není to jednoduché. Největší problémy jí činí český jazyk a dějepis také s fyzika a chemie, protože se v předmětech nachází spoustu pojmů, které jsou opravdu těžké. Naopak matematika a angličtina jí jde velice dobře.

Deník Minh Nguyen

21.1.2021

- Seznámení. Řekli jsem si něco o sobě a snažili jsme si povídat, abych věděl, jak na tom Minh je a mohl přizpůsobit hodiny do budoucna.

29.1.2021

- Úkoly do školy. Slovní hry: slovní fotbal, šel jsem na nákup (první hráč řekne “Šel jsem na nákup a koupil jsem si brčko.” Druhý hráč řekne “Šel jsem na nákup a koupil jsem si brčko a míč.” Takto hra pokračuje, dokud to jeden z hráčů nezapomene. - k této hře jsem využil její mladší sestru)

4.2.2021

- Pomoc s úkoly do školy. Čtení dětských textů. Minh je na tom se čtením opravdu špatně. Bavili jsme se o zvířatech a rozšiřovali slovní zásobu.

8.2.2021

- Dělalí jsme vyplňovací cvičení (doplňování částí slov). Krátký diktát (slova). Volná konverzace. Čtení a vysvětlování slov. Začátek Velké francouzské revoluce, jak a proč začala. Je to dost náročné, ale mám pocit, že to půjde.

15.2.2021

- Francouzská revoluce – Napoleon Bonaparte. Krátký diktát (ly-li). Volná konverzace. Čtení bajek – co to bajka je, co se v nich děje, významy různých slov, porozumění textu. Minh si má do příště připravit referát (do školy) na Marii Antoinettu.

22.2.2021

- Referát dopadl katastrofálně. Minh vlastně opsala wikipedii a hodila to do překladače. Zbytek hodiny jsme se věnovali referátu a myslím, že tomu konečně nějak rozumí.

1.3.2021

- Pracovali jsme na čtení. Procvičování slovní zásoby (zvířata a město). Od Maminky Minh jsem dostal sushi.

8.3.2021

- První online – nic moc, ale půjde to. Čtení a rozbor textu. Trénink slovních druhů a i/y.

15.3.2021

- Online.
Bylo to úplně příšerné, Minh nějak blbnul internet, takže jsem jí strašně špatně rozuměl. pokoušel jsem se Minh seznámit s Velikonoci, ale nedalo se to. Uvidíme se tedy v pátek a mělo by to být lepší.

19.3.2021

- Online.

Dnes to nebylo tak špatné, Minh se nesekala a dalo se probírat zanedbané z minulé hodiny. Vysvětloval jsem náš svátek Velikonoce, jak to probíhá, kdo co při nich dělá a jaké jsou s tím spojené zvyky. Ukazoval jsem jí velikonoční básně které jsme následně rozebírali. Po dlouhém vysvětlování tomu začala rozumět.

- Kontakt byl přerušen. Minh se mnou přestala komunikovat. Nedokázala se s ní spojit ani má odborná konzultantka, která se s ní před nějakou dobou také vídala a na začátku jsem přes ní s Minh komunikoval.
- S Minh se mi již spojit nepodařilo.

Přístup

K Minh jsem přistupoval opatrně snažil jsem se od ní zjistit co nejvíce informací, které by mi pomohli s jejím doučováním. Bylo pro mě důležité, aby se mě nebála a získala si ke mně důvěru.

Vyučování

Dějepis

Dějepisu jsme se věnovali, protože Minh tvořil velký problém. Nacházelo se tam spoustu slov, kterým Minh nerozuměla a bylo pro ni náročné porozumět kontextu. Proto jsem se snažil jí vše jednoduše vysvětlovat a popisovat jednoduchými slovy.

V dějepise jsme probírali velkou francouzskou revoluci. Vysvětlování bylo dost náročné, protože z online hodin ničemu nerozuměla. Trvalo mi, než jsem přišel na způsob, jak jí pomoci s lepším pochopením. Nejvíce se mi osvědčilo kreslit. Vše, co jsem popisoval jsem kreslil na papír a dával tomu směr, uvedu příklad. Když jsem jí vysvětloval dobytí Bastily, tak jsem jí nejdříve pomocí obrázku popsal stavy, kdo do nich patří a v čem se liší. Následně jsem jí vysvětloval pomocí načrtávání obrázku, co se třetímu stavu nelíbilo a z jakého důvodu chtěly Bastilu dobýt.

Když si měla připravit referát na Marii Antoinettu tak to byla vlastně jen přepsaná wikipedie daná z vietnamštiny do češtiny pomocí překladače. Pomohl jsem jí referát sestavit pomocí obrázku z internetu, tak aby o ní mohla něco říct.

Tento způsob s využíváním obrázku se mi dost osvědčil a myslím, že by se to tak dalo dělat i ve škole při zkoušení.

Český jazyk

Čtení

Při čtení jsem využíval její školní čítanku a texty s obrázky stažené z internetu. Přišel jsem na to, že čtení takový problém jako porozumění textu v kontextu. Proto jsem se věnovali rozboru textů a jednotlivých pasáží, tak aby věděla, co čte. K tomu mi hodně pomohly obrázkové texty (dětské texty ve kterých je občas místo slova obrázek), díky kterým se Minh lépe orientovala v textu a zpětně dokázala lépe mluvit o tom co četla.

Psaní a gramatika

Dávali jsme si vždycky krátké diktáty, celý krátký text, slovní spojení nebo jen slova. Poté vždy přišel čas na rozbor a vysvětlování proč se slova píší tak, jak se píší a proč jsou tam samohlásky, které tam jsou. Když to pro ni bylo nesrozumitelné, kreslil jsem to do grafů, aby tomu lépe rozuměla.

Distanční výuka

Distanční výuka byla dost strašná chaotická. Nebylo při ní vůbec možné cokoli dělat. Ze strany žákyně často vypadávalo připojení a odpojovalo ji to z hovoru. Minh se také nechtěla vůbec ukázat na kameře, což bylo nepříjemné a hůře se s ní komunikovalo a vzájemně jsme si nerozuměli. Bylo velmi složité dělat cokoli.

To byl možná také důvod, proč Minh ukončila kontakt a přestala reagovat na emaily a SMS zprávy.

Co se mi osvědčilo

Při vysvětlování složitějších, někdy i méně složitých témat se mi nejvíce osvědčilo kreslit. Když jsem při vysvětlování vzal do ruky tužku a papír, tak věc hned lépe pochopila. Při pravidlech pravopisu jsem dělal různé grafy a tabulka, při dějepise jsem dělal časové osy s obrázky daných situací k určitému datu nebo jsem kreslil příběh.

Taky bylo velmi užitečné zapojovat do výuky hry. Například když jsme opakovali i/y hráli jsme hru *šel jsem na nákup*, (Pravidla jsem zmiňoval v deníku - den 29.1.2021) ale mohli jsme používat jen slova ve kterých se nachází / nebo Y. Minh po každém slovu řekla jaké i/y tam je.

Problém

Hlavní problém v mém případě doučování bylo porozumění textu. Přestože je Minh v Česku čtvrtým rokem tak je pro ni jazyková bariéra stále velkou překážkou. Porozumění textu je velmi špatné a proto nerozumí, nebo si to špatně vyloží. Také je pro ni složitější pracovat s intonací. To je způsobeno tím, že doma mluví pouze vietnamsky a k češtině se tam vůbec nedostane. Nejvíce problémů měla při distanční výuce, protože online hodiny vlastně jen proseděla a úkoly dělala v překladači.

Řešení problému

Nejvíce by Minh pomohlo, kdyby se mohla učivu věnovat s individuální podporou, a to ideálně každý den, protože jinak je dost složité, dostat se na vyžadovanou úroveň. Mohlo by i pomoci, kdyby rodiče více rozvíjely český jazyk. Jsem si ovšem vědom, že rodiče tráví většinu času v práci a že na to nemají volné prostředky. Nicméně je velmi důležité, aby děti český jazyk slyšely, což jim v době distanční výuky nebylo umožněno. Pokud dítě neslyší mluvit česky ostatní kolem sebe, tak se to nikdy dobře nenaučí. Jestliže bude ještě distanční výuka, tak těmto dětem musí být umožněno setkávat se se svými učiteli, aby mohly jazyk nadále rozvíjet. Je také dobré využívat ilustrační obrázky k vysvětlení daného tématu.

Závěr

Vietnamské děti, které studují na českých školách to nemají lehké. Je to složité jak pro děti, které se tu již narodily, ale o to více pro ty, kteří sem přijeli později. Migraci provází spousta problémů a strastí, se kterými je těžké se vyrovnat i v dospělém věku. Výuka těchto dětí je velmi náročná, protože přicházejí z úplně jiného kulturního prostředí, mají jiné zvyky a jiný pohled na věc. Často se stává, že se špatně pochopí a může se to brát i jako urážka. Což by se nedělo, kdyby lidé věděli více o jejich kultuře.

Výuku těchto dětí nejvíce postihla distanční výuka a celý lockdown. Tito žáci potřebují neustálý kontakt s českým jazykem. Potřebují mluvit, slyšet ho a vidět, jak se užívá v praxi. Pokud se dětem v těchto dnech nebudeme více věnovat v oblastech českého jazyka a budování sociální identity, může to na nich zanechat následky do konce života.

Zdroje

S vietnamskými dětmi na českých školách. 2006. Komenského 236, 252 25 Jinočany: H&H Vyšehradská. ISBN 80-7319-055-9.

Cizinecké komunity z antropologické perspektivy: vybrané případy významných imigračních skupin v České republice. 2008. Na Florenci 3, 110 00 Praha 1, 2008. ISBN 978-80-87112-12-0.

VIETNAMCI V ČESKÝCH ŠKOLÁCH [online]. Liberec, 2012 [cit. 2021-11-18].

Dostupné

z:

<https://dspace.tul.cz/bitstream/handle/15240/13972/22211.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci.

<https://www.ceskovdatech.cz/clanek/129-cizinci-v-cesku/>

<https://www.czso.cz/>

<https://www.cizinci.cz/web/cz/data-o-cizincich-v-cr-2021>